

වක ධර්මපීඨය
ලොවක - අනුරාධපුර.

දුරකථනය:
අතීතරු ධර්මපීඨාධිපති
දාසක මණ්ඩල
සංචා

අරිය පරියෙසනය

ත්‍රිපිටකවේදී උපාධි අපේක්ෂක
අභ්‍යන්තරලේ සිවක හිමි

සංකීර්ණ අසහනකාරී ලොවක අපි ජීවත්වෙමු. විද්‍යාවේ දියුණුව සතුටට පත්වීමට වඩා තැනී ගැන්මක් මිනිස් ප්‍රජාවගේ හදවත්හි ඇති කරවයි. බලවත් ජාතීන් න්‍යෂ්ටික අවි ආයුධවලින් එකිනෙකා පරයමින් බලවත් වීම නිසාත්, ඔවුනොවුන් කෙරෙහි බිය නිසාත් ලෝකවිනාශකාරී යුද්ධයක් නොදැකීමේ වාසනාව අපට හිමිවී ඇත. යම් ලෙසකින් ඔවුන් අතර ගැටුමක් ඇතිවුවහොත් එහි ප්‍රතිඵල දැකීමට මිනිසෙක් ඉතිරි නොවෙයි ද ඔවුහුම පවසති. විද්‍යාවෙන් දියුණු වූ යාන්ත්‍රික ලොවක කලබලකාරී ජීවිතයකට කොටු වී සිටින මිනිස් සමාජය තුළ ජීවිතය කෙරෙහි අප්‍රසන්න හැඟීමක් ඇති බව පෙනේ. මේ නිසා වත්මන් ලොව මිනිස් වාසයට නුසුදුසු තැනක් බවට පරිවර්තනය කිරීමේ කායාසෙහි අප දැනුවත්වම හෝ නොදැනුවත්වම නිරතව සිටින බව පිළිගත යුතුය.

විද්‍යාඥයන්ගේ විවිධ පයෙඹිණවලින් මිනිසාගේ මූලික ගැටළුවලට නියම පිළිතුරක් සැපයීමට වඩා ඒවා තවත් අවුල් සහගත කර ඇතිබව පෙනියයි. යායුතු නොයායුතු මඟ නොමඟ නොදැන මං මුළාවූ පයෙඹිණකයෝ තම සෙවීමවලින්ම සැඟිමකට පත්වූ බවක් පෙනෙන්නට නැත. එවැනි පයෙඹිණවලින් අවුල් වූ ලොවකට භාග්‍යවත් බුදුපියාණන් දෙසූ “අරිය පරියෙසනය” හෙවත් උතුම් සෙවීම පිළිබඳවූ පණිවුඩය දීමට උචිත කාලයක් ලෙස මෙම අවධිය නිශ්චය කිරීම නිවරදය.

අවිච්ඡන්තව යටින් දිවෙන හීන් හුයක් මෙන් බුදුපියාණන් දැක්වූ අරිය පරියෙසනයට අදළ කරුණු ත්‍රිපිටකය පුරාම දකින හැකිය. එසේ වුවද අරිය පරියෙසන සූත්‍රයේදී(1) බුදුහු පයෙඹිණ දෙකක් දැක්වූහ. එනම් ආයාඨි පරියෙසනය හා අනායාඨි පයෙඹිණයයි. සරලව කිවහොත් උතුම් සෙවීම හා පහත් සෙවීමයි. එම සූත්‍රයෙහි දැක්වෙන පරිදි අනායාඨි පයෙඹිණය නම් මෙලොදි සමහරු තමන් ජාති, ජරා, ව්‍යාධි, මරණ ආදියට යටත්ව සිට ජාති, ජරා, ව්‍යාධි, මරණ ආදී දේවල්ම සොයති. රැස් කරති. මේ ජාති, ජරා, ආදී දේවල් නම් අඹුදරු, ඇත්, අස්, ගව, මහීෂ, ගෙවල්, දෙරවල්, වතුපිටි ධන ධාන්‍ය ආදී මිනිසා ආදරයෙන් මමත්වයෙන් රැස්කරගෙන සිටින දේමය.

ආයාඨි පයෙඹිණය නම් තමන් ජාති, ජරා, ව්‍යාධි, මරණ ආදී දෙයින් මිදීමට උත්සාහ කිරීම හා එයින් මිදීමයි. එසේ මිදුන පුද්ගලයාට අඹුදරු, ගෙවල්, දෙරවල්, වතුපිටි ආදී වස්තුවල බැඳීමක් නොවේ. බුදුපියාණන්වහන්සේන් බුදුවීමට ප්‍රථම අනායාඨි පරියෙසනයේ යෙදුන බවත්, දැන් ආයාඨි පයෙඹිණයෙන් උතුම් බුද්ධත්වය හිමිකරගෙන සිටින බවත් දක්වා වදාළහ.

බෝධිසත්වයන් වහන්සේ දීපංකර පාද මූලයේදී ලත් විවරණයෙන් පසු මේ උතුම් සෙවීමේ යෙදීමට අදිටන් කරගත් අයුරු මෙසේ දැක්වේ.

ජාති ධමමො ජරාධමමො—ව්‍යාධිධමමො ච හං තද
අජරං අමරං බෙමං —පරියෙසිස්සාමි නිබ්බුතීං 2

මම ජාති, ජරා, ව්‍යාධි, මරණයන්ට යටත්ය. එනිසා එයින් මිදුණු උතුම් නිවන සොයන්නේ තම් යෙහෙකි. මෙසේ එද ඇතිකරගත් සිතිවිල්ල අනුව නිවන් ප්‍රතිපදාව වූ අරි අටහ මගෙහි යමින් දුන සීලාදී දසපාරමී දම් උපරිම මට්ටමෙන් සපිරූ උන්වහන්සේ ලොවුතුරු බුද්ධත්වයට පැමිණ තවත් විශාල පිරිසකට ඒ උතුම් රසය දුන් අතර උත්සාහවත් ඕනෑම අයෙකුට යායුතු මාර්ගයද විවෘත කොට තැබූහ. සිදුහත් කුමරාට ද අභිනිෂ්ක්‍රමණය කිරීමට හේතු වූයේ මහල්ලෙක්-ලෙඩෙක්-මළු කඳක් යන තුන් පෙරනිමිතිවලින් දැක්වූ ජාති-ජරා-මරණ-ව්‍යාධි යන ජීවිතයේ අවස්ථාවන් තමන්ටම ආරෝපණය කොට සිතා බැලීමය. මේ අනුව බලනවිට බුදු දහමේ උගන්වන ආයාඨි පයෙඹිණය කළ යුත්තේ තමන් පිළිබඳවමය.

එසේ බැලීමේදී උපකාර කරගතයුතු කරුණු තුනකි. එනම් අනිත්‍ය - දුක්ඛ - අනාත්ම - යන ත්‍රි ලක්ෂණ යි. මේ තිලකුණු පිළිබඳව ප්‍රඥාවෙන් බැලීම විශුද්ධිය ලබා ගැනීමේ මාර්ගය ලෙස දැක්වෙයි (3)

ලොව දක්නට ලැබෙන සවිඤ්ඤාණක - අවිඤ්ඤාණක සියලුම වස්තු විනාශයට විපරිනාම ස්වභාවයට පත්වේ. මිනිස් ජීවිතයද එසේමය. සත්වයා-පුද්ගලයා-ආත්මය යනුවෙන් කෙනකු නැති වුවත් ආත්මීය සංකල්පයන් අප තුළ ඇත. එසේ සංකල්පයන් ගොඩනගා ඇත්තේ පඤ්චස්කන්ධය පිළිබඳ යථාභූත වැටහීමක් නොමැති බැවිනි. රූප-වේදනා-සඤ්ඤා-සංඛාර විඤ්ඤාණ යන කොටස් පහේ සංකලනය නිසා පුද්ගලයා සත්වයා යනුවෙන් සම්මුතියක් ඇතිවුවත් එනත ඇත්තෙන්ම සත්වයෙක් පුද්ගලයෙක් ආත්මයක් නැතිබව වටහාගත යුතුය. කෙසේ වුවද මිනිසන් බවක් ලැබීම දුර්ලභ කරුණක් ලෙස දහමෙහි දැක් වේ. මිනිසන් බවක් ලැබීම එසේ දුර්ලභ කරුණක් ලෙස දැක්වූයේ ආයාථි පයෝභිෂණය කිරීමෙන් පරිසමාප්තියට පත්වීමට මිනිසන් බව උපකාරීවන-හෙයිනි. එසේ වුවද මිනිස් බවත් ජාති - ජරා ආදී දුක්වලට යටත්වන හෙයින් එයද දුක් සහිතය. එනිසා දුක්ඛ සත්‍යය පිළිබඳ විස්තරයක් කරන ධර්මවක්කප්පවත්තන සූත්‍රයේදී ජාති පි දුක්ඛා-පෙ-පඤ්චුපාදානක්ඛන්ධා දුක්ඛා යනුවෙන් පඤ්චස්කන්ධයම දුක් සහිතබව වදලන.

යදනිවිචං තං දුක්ඛං යං දුක්ඛං තදනන්තා යනුවෙන් යමක් අනිත්‍ය නම් එය දුක් බවත්. දුක් සහිත දේ ආත්මීය සංකල්පයෙන් ගැනීමට නොහැකි බවත් වදලන. එසේ ගත් අය.

පුත්තාමත්ථි ධනම්මත්ථි — ඉතිබාලො විහඤ්ඤති
අත්තාපි අත්තනො නත්ථි — කුණො පුත්තා කුණො ධනං (4)

යනුවෙන් පුතුන්-ධනය-ආදී දේ පිළිබඳ ලොකු බැලීමකින් මෝඩයා කටයුතු කරයි. නමුත් සත්‍යය වනුයේ තමාට තමාවත් නැති බවයි. එසේ නම් අන් දේ ගැන කථා කිරීමට අවශ්‍යතාවක් නැත. මේ පිළිබඳ යථාභූත දැනීමක් නැති අත්ධබාල පාඨග්ජනයා තම අවශ්‍යතාවටත් වඩා වස්තු රැස්කරගෙන එයින්ම වැනසී යයි. එවැනි වස්තුවල අනිත්‍ය - දුක්ඛ - අනාත්ම බව සිතීමට වත් කැමැති නොවේ. මේ පිළිබඳව කථා කිරීමේදී බුදුපියාණන් ධර්මාන කාලයේම සිදුවූ පුවත් කීපයක් උදාහරණ කළ හැකිය.

බුදු පියාණන් සමීපයෙහි වැඩසිටි වක්කලී හිමියන් බුදු සිරුරට ආදරය කළේ පුදුම බැවියකිනි. බුදු සිරුර දෙස දවස පුරා බලා සිටියත් වක්කලී හිමියන්ගේ ආශාව නොසන්සිදුණි. මෙය හොඳින් දන් බුදුභාවුදුරුවෝ දිනක වක්කලී භාවුදුරුවන්ට “අපෙහි වක්කලී අපෙහි කිං තෙ ඉමිනා පුතීකායෙන දිවයෙන ” වක්කලී මෙතනින් ඉවත්වෙව. මේ කුණු ශරීරය බැලීමෙන් ඇති ඵලය කුමක්දැයි වදලන. මේ අනුව ශරීරය දෙතිස් කුණපයෙන් පිරුණු දෙයක් බව සිතා එහි ආලය අත්හැරිය යුතුය. බිම්බිසාර රජුගේ බිසවක් වූ බෙමා රූපය නිසා මානසෙන් යුත් තැනැත්තියක් වූවාය. ඇය බුදුපියාණන්ගේ උපසුරුයක් නිසා තම සිරුර කෙරෙහිම තිලකුණු දැකීමෙන් කලකිරී පැවිදිව රහත් වූවාය. ජනපද කලායාණිය කෙරෙහි පෙම්බැන්ද නන්ද හිමි දෙවලියන් ගැන බලාපොරොත්තුවෙන් හොඳට මහණ දම් පිරිමෙන් රහත්විය. සුභා තෙරිණිය තමා කෙරෙහි වසහවූ සල්ලාලයකුගෙන් බේරුනේ ඔහු වඩාත් ආදරය කළ තම ඇස ගලවා දීමෙනි.

මෙවන් බණකථාවලින් පඤ්චස්කන්ධය පිළිබඳ මමන්වය නිසාම සසරින් එතරවීමට අපහසු බවත් ඇල්ම දුරුකර ගත්විට නිවන් සාක්ෂාත් කිරීමට පහසු බවත් හෙළිවේ.

අසධම්ම සූත්‍රයේදී (5) “ සබ්බෙහි මෙ පියෙහි මනාපෙහි නානා භාවො විනාභාවොති පබ්බ ජිනෙන අභිඤ්ඤා පච්චවෙක්ඛිතබ්බං ” යනුවෙන් සියලු ප්‍රිය මනාප දෙයින් වෙන්වීමට සිදුවන බව නිතර සිහිකළ යුත්තක් බව හික්ෂුන්ට මඝ.ක්කරදී ඇත. එසේ කටයුතු කිරීමෙන් විමුක්තිය ලැබූ හික්ෂු හික්ෂුණින් එහි ප්‍රීතිය භුක්ති වින්ද ආකාංග පෙර පෙරී ගාථාවලින් ප්‍රකාශ වේ.

වත්මන් ලොවට බුදුපියාණන් දෙසු අරිය පර්යේසනය අවශ්‍යම යුගයක් බව පිළිගත යුත්තකි. ජීවිතයේ යථා ස්වරූපය මුඛ කරන සසර ගමන දික් කරවන අනායාථි පර්යේෂණයන්ගෙන් වත්ලන් ලොව සම්පූර්ණය. පසිදුරන් හික්මවීමෙන් ලබන සතුටට වඩා ඒවා පිනවීමෙන් නැලවීමෙන් ලබන

ප්‍රීතිය උසස් කොට තැකීමට පුරුදු වූ පිරිසක් සිටී. ඒ සඳහා අවශ්‍ය නවීන උපක්‍රම දවසින් දවස බිහි වෙයි. එසේ වුවද බුදු දහම “පඤ්ඤාවන්තස්සායං ධම්මො නායං ධම්මො දුප්පඤ්ඤස්ස” යනාකාරයට ප්‍රඥවන්ත අයට කවදත් ප්‍රයෝජන ගත හැකි බව අවධාරණය කෙරෙයි.

කාම සම්පත් කෙරෙහි ආශාව තිබෙනතුරු ඒවායින් වෙන්විය නොහැකිය. එබැවින් කාම සම්පත්වලින් වෙන්වීමට නම් විරාග අදහස වැඩිය යුතුය. විරාග වෙත නාව දියුණු වනවිට අභිනිෂ් ක්‍රමණය කළ හැකිය. අභිනිෂ්ක්‍රමණ අදහස සම්පූර්ණ වනවිට ලෝකික සියලු දෙයින්ම වෙන්වීම සිදුවේ. එහෙයින් ක්‍රමයෙන් මාර්ගඥනයන්ගෙන් කෙලෙස් නැසීමෙන් පරම පවිත්‍රත්වයට හෙවත් රහත් බවට පැමිණේ.

නොයෙක් සුත්‍රවල සඳහන්වන ආයාචිතයෙහි සමාජික කළ රහතන් වහන්සේලා ප්‍රීතිය ප්‍රකාශ කරනුවස් කියු උදන වාකාය මෙසේයි. යස්සන්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤෙවජිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහාසී. බිණාජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණියං නාපරං ඉස්ත්තායාති අභිඤ්ඤසී. (6) යමක් සඳහා කුලපුත්‍රයෝ මොනොවට ගිහිගෙන් නික්ම යුග්‍යන් වදිත්ද ඒ නිරුත්තරවූ මාර්ග බ්‍රහ්ම චරියාවසානවූ නිවන නොබෝකලකින්ම මේ අත්බවෙහිදීම විශිෂ්ඨ ඥානයෙන් දැන පසක්කොට පැමිණ විසිය. හවෝත්පත්ති ක්ෂිණවීය. (බිණාජාති) මග බඹසර වාසය නිමවන ලදී. (වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං) ඒ සඳහා කටයුතු කරන ලදී. (කතං කරණියං) රහත් බැව් පිණිස තවත් කටයුතු දෙයක් නැතැයි (නාපරං ඉස්ත්තායාති) දැන ගත්තේය.

මේ අනුව බුදුපියාණන් දක්වූ අරියපරියෙසනය නිවන සෙවීම බව පැහැදිලිය. නිවනින් සැනසුන පුද්ගලයාට අන් පයෙහිණවල අවශ්‍යතාවක් නැත. අන් පයෙහිණවලින් මොන විස්කම් පැවත් සන්තානගත දුක්වලට පිළිතුරක් නොවන හෙයින් අනායාසිමය. අරියපරියෙසන සුත්‍රයේම සඳහන් වන අයුරු ආයාචි පයෙහිණ කළ නැනැත්තා ආශ්‍රවයන් ක්ෂය කළ කෙනෙකි. පවිටු මාරයාගේ නොදැක්මට යයි. තෘෂ්ණාව ක්ෂය කළ හෙයින් නැවත සසරෙහි ඉපදීමට නොපැමිණෙයි. එහෙයින් සදනතික සැනසීම ලබා ගැනීමට ඇති එකම මඟ ආයාචි පයෙහිණය කිරීම හැර වෙන කුමක්ද ?

අංකිත ස්ථාන :

- (1) මජ්ඣිම නිකාය.
- (2) ජාතකට්ඨ කථා - දුරේ නිදන
- (3) ධම්ම පදය.
- (4) ධම්මපදය
- (5) බුද්දක නිකාය.
- (6) දීඝ නිකාය - මහාසිහනාද සුත්ත.